

veterinària

Seguretat alimentària:

Primer dictamen d'avaluació de l'EFSA favorable per a un insecte destinat a consum humà: la larva del cuc de la farina

Actualitat:

Comença a Palma la primera formació acreditada per a auxiliars de centres de veterinària organitzada per un col·legi oficial

Actualitat:

Agricultura dóna per controlat el brot de rinoneumonía equina detectat a València i estès a altres cinc comunitats autònomes

Els veterinaris de les Illes reben la primera dosi de la vacuna davant la Covid-19

GLOBAL-IDENT™

XS 1.4

¿Quién es el próximo?

Yo!

Yo!

Yo!

MICROCHIP PARA LOS ANIMALES MÁS PEQUEÑOS

- **Aguja mas fina y afilada.**
Excelente penetración cutánea.
- **inyector Ergonomico.**
Fácil manejo y aplicación.
- **Esterilización médica.**
De acuerdo a los estandares ISO 11135-1& 11607

azasa

Pioneros en sistemas de trazabilidad y bienestar animal.

- 4 Avepa:** Publicat el programa de formació continuada d'AVEPA per a 2021
- 5 Apunts de gestió empresarial:** Campanyes de màrqueting
- 6 Seguretat alimentària:** Els insectes com a aliment
- 7 Hª de la Veterinària:** Aventuras y desventuras de un recién licenciado
- 8 Justícia Alimentària:** Malbaratament alimentari

- 9 Actualitat:** Formació per a auxiliars clínics veterinaris
- 10 Perfil col·legial:** Carlos Artigas i Juan Ignacio Serra
- 12 Portada:** Arriba la vacunació davant la Covid-19 per a la veterinària balear
- 14 Actualitat:** Celebrada l'assemblea general ordinària del Col·legi
- 15 Actualitat:** Brot de rinoneumonía equina a València
- 16 Actualitat:** Formació Col·legi
- 17 De tal palo:** Roberto Vidal Pereyra i Roberto Vidal Balanzat
- 18 Els nostres centres:** Etovets
- 20 Actualitat:** Notícies COVID · Breus
- 21 Assessoria jurídica**
- 22 Cas clínic:** Presentat per Memvet - Centre de Referència Veterinària
- 23 Col·legi · Art al COVID**

Més d'un any més tard... seguim

Fa poc més d'un any, el nostre dia a dia canviava radicalment arran de la declaració d'un estat d'emergència sanitària derivat de la pandèmia del virus SARS-COV-2. Amb ella, amb la pandèmia, arribaven també una situació d'incertesa i molts d'interrogants, a més d'un bon grapat de preocupacions. Les més rellevants, les conseqüències sanitàries i econòmiques de la crisi, tota vegada la comunitat científica internacional, per la seva banda, avançava en l'estudi de l'origen i les causes del virus, i en el desenvolupament d'una vacuna que s'intuïa remota. El 13 de març el Govern de Pedro Sánchez declarava a Espanya l'estat d'alarma, que entrava en vigor un dia més tard, i que duia al confinament domiciliari a tot el país per frenar la transmissió de la Covid-19. Poc després es coneixia que el sector veterinarari era inclòs dins el grup de col·lectius essencials al país, per la qual cosa la nostra feina en molts d'àmbits es podia seguir desenvolupant amb la normalitat que permetien la situació i les mesures sanitàries de prevenció fixades. L'activitat diària canvià, però en molts de casos no cessà com es pensava en un principi. Ni molt manco.

A nivell col·legial, la junta, el departament tècnic i el personal administratiu s'organitzaren i coordinaren per donar la resposta més eficaç i eficient possible als dubtes i reclamacions dels col·legiats en referència a la nova situació, així com per resoldre les moltes incerteses que diàriament aquesta generava. S'hagué de tancar la seu col·legial i es treballà a distància telemàticament durant unes setmanes amb l'objectiu de que la roda no aturàs. Es mantingué una línia de comunicació i col·laboració amb la Conselleria de Salut, es gestionà la cessió de material sanitari procedent de centres veterinaris per a hospitals d'humana en moments de necessitat, es repartiren pantalles protectores entre els col·legiats, es generà un flux d'informació d'interès sobre les novetats de la Covid-19 per a veterinaris, se suspengueren actes socials, es posposaren o anul·laren activitats formatives però, a l'hora, es posaren a disposició de tots els col·legiats els cursos enregistrats dels anys anteriors, entre d'altres. Fins i tot perillà la publicació del número de la revista col·legial del primer trimestre, que es va publicar un poc més tard després de refer el seu contingut.

Avui, poc més de 365 dies més tard, amb les restriccions encara vigents en el marc d'una conjuntura socioeconòmica delicada i amb una ciutadania esgotada, s'obri una porta a un escenari d'esperança, un escenari que passa per la vacunació de la població. S'ha començat per les residències, s'ha seguit pels col·lectius essencials i de primera necessitat, entre d'altres, i ja es comença a vacunar als nostres majors. Esperam que els nostres gestors públics estiguin a l'alçada de les necessitats. Per fer-ho sempre trobaran la mà estesa del col·lectiu veterinarari balear. Seguim.

veterinària 88

Edita: Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears (COVIB). **Direcció veterinarària:** Jesús Martínez. **Direcció periodística:** Joan Sans (Dirkom). **Consell editorial:** Lluís Riera, Jorge Cañellas, Manuel Ruiz, Tomeu Martí i Iván Plasencia. **Fotografia:** Jaime Reina. **Maquetació:** G. Domenici. **Publicitat:** COVIB (Av. Comte de Sallent, 2, Principal A i B - Tel: 971 71 30 44/49). **Impressió:** Gráficas Loyse. **Dipòsit legal:** PM-495-2013

El Comitè de Redacció recorda als col·laboradors de la revista que poden utilitzar tant el català com el castellà en l'elaboració dels seus articles. Veterinària no es fa responsable ni s'identifica amb les opinions que els seus col·laboradors expressen a través dels treballs publicats. Reservats tots els drets. Prohibida la reproducció total o parcial de qualsevol informació gràfica o escrita per qualsevol mitjà sense el permís escrit del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.

Publicado el programa de formación continuada AVEPA 2021

Confeccionado en formato online, se compone de cinco especialidades

pero sin olvidar las referencias a la evidencia que apoyarán los puntos presentados.

Se puede acceder al programa a través de la parte exclusiva para socios de la Web de AVEPA, en el link 'Formación continuada 2021', donde se pueden encontrar las conferencias, ponentes, resúmenes de ponencias, etc. El programa del año 2021 se compone de 5 especialidades:

- Gestión de centros veterinarios.
- Medicina felina: aproximación multidisciplinar al gato con síndrome vestibular.
- Digestivo: aproximación multidisciplinar al paciente con vómitos.
- Urgencias: una aproximación multidisciplinar.
- Endocrino: actualización en diagnóstico y tratamiento de endocrinopatías frecuentes.

La disponibilidad de estas grabaciones estará limitada en el tiempo en las siguientes fechas:

- Gestión: Del 1 de marzo al 15 de diciembre.
- Medicina felina y Digestivo: del 1 de marzo al 30 de mayo, y del 1 al 15 de diciembre.
- Urgencias y Endocrino: del 1 de septiembre al 15 de diciembre.

Finalmente, todas las especialidades organizarán, aproximadamente a los 15 días de haberse iniciado su publicación, una webinar en directo en la que los ponentes responderán a preguntas y dudas de los socios que hayan visualizado las conferencias.

AVEPA ha presentado su programa de formación continuada para el ejercicio 2021. Lo hace por 22º año consecutivo con una notable novedad motivada por la situación actual: será online. El formato presentado pretende realizar un abordaje transversal y multidisciplinar a las diferentes especialidades desarrolladas. De esta forma, expertos en diferentes áreas compartirán sus posicionamientos sobre especialidades concretas, mediante presentaciones cortas de 30 minutos, de forma eminentemente práctica.

Jornadas del Grupo de especialidad de etología clínica (GrETCA), en abril

Este año en el congreso del GrETCA se ha preparado un monográfico de Modificación de Conducta, desde el punto de vista práctico. Será online los martes 13, 20 y 27 de abril. Los ponentes abordarán casos clínicos seleccionados bien por su dificultad, por haber utilizado varias técnicas, procedimientos novedosos o bien por no haberse podido resolver. Cada tema será presentado y debatido por dos ponentes. Será un congreso muy práctico con aportaciones visuales, poca teoría y mucha discusión. Casos y problemas del día a día y su manejo práctico. Con ponentes invitados fuera de nuestro grupo, que nos permitirán conocer distintas metodologías de trabajo y un nuevo ámbito de debate.

Anestesia en animales exóticos, el 28 de abril

El 28 de abril se celebrará en formato online una Jornada de anestesia en exóticos, con el objetivo de actualizar y compartir las últimas novedades y las nociones más importantes sobre anestesia en animales exóticos, cuyo manejo continúa siendo un desafío para los veterinarios. Las conferencias tendrán un nivel muy práctico para el clínico. Intervendrán ponentes de la especialidad como María Ardiaca, (Presidenta del Grupo de animales exóticos de AVEPA), Danae Díaz-Caneja, (Grupo de Medicina y Cirugía de Animales Exóticos) y Enrique González (Miembro activo del Grupo de Medicina y Cirugía de animales Exóticos de AVEPA - GMCAE), entre otros.

Campanyes de màrqueting

En tots els sectors s'estan fent contínuament campanyes promocionals de tot tipus: "segona unitat al 50% de descompte", "setmana sense IVA", "5+1 en condroprotectors"... A la clínica veterinària passa el mateix, però, com pot ser que això resulti rentable? Darrere totes aquestes gangues hi ha tota una **planificació** i uns **objectius** molt concrets, que desenvolupen després una estratègia comercial. "Ningú no regala res".

FIXEM UNS OBJECTIUS

La pregunta més important a la que hem de respondre abans d'iniciar una campanya d'aquest tipus és **per què?** Què volem aconseguir? Volem donar a conèixer un nou servei del nostre centre? Captar nous clients? Conscienciar els clients actuals de la necessitat d'algun procediment preventiu en les seves mascotes? Augmentar els estudis analítics o de diagnòstic per imatge? I una vegada resposta aquesta pregunta, ve la següent: **Quant?** quin número de "promocions" hem d'aconseguir vendre als nostres clients? És important determinar una quantitat mínima per a poder fer valoracions econòmiques de si la campanya pot ser o no rendible i perquè ens esperoni a arribar a aquests objectius.

PREPAREM LA CAMPANYA

1. Durada de la campanya: dates de realització. Ho farem durant un mes? Un trimestre? Tot l'any? Les campanyes de màrqueting són útils per a promocionar nous serveis entre els clients i al mateix temps per a motivar l'equip perquè vengui aquest nou servei. Una vegada feta la promoció, hem marcat ja una manera de treballar que es pot mantenir durant tot l'any, sense els descomptes econòmics associats a la campanya).

2. Determinar el preu promocional o avantatges de la campanya: Una campanya sempre necessita tenir uns avantatges afegits però només temporal (si no, no és cap promoció). Podem fer un descompte econòmic o "regalar" altres serveis als clients que s'afegixin a la campanya. Un exemple podria ser "10% de descompte en test de leishmaniosi" o "determinació gratuïta de la pressió sanguínia en totes les revacunacions anuals"

3. Com farem promoció? Una campanya que no coneix ningú no pot tenir èxit. Haurem de donar a conèixer la nostra acció i els avantatges afegits que comporta al major número de clients possibles. S'ha de determinar en quins mitjans es farà promoció (receptió i sala d'espera, xarxes socials, revistes locals, fulletons, cartes postals als clients, ràdio, etc.), amb quina freqüència i durant quant de temps. Això implicarà destinar un **pressupost** a la promoció.

4. Formació de l'equip: Si l'equip no coneix la campanya i els seus avantatges, no la podrà promocionar bé i no sabrà respon-

>>> S'ha de determinar cada quin temps hem de fer valoració de l'evolució de la campanya. Hem de veure si s'estan complint els objectius i, en cas contrari, cercar els motius que fan que no estigui funcionant i determinar quines accions correctores s'han d'emprendre.

dre les preguntes dels propietaris. Aquesta formació de l'equip també té un cost, com a mínim de temps de formació.

5. Motivació de l'equip: El fet que l'equip estigui convençut que la campanya és bona per al pacient i per al client, és una bona font de motivació per dur-la endavant. Si, a més, planifiquem una retribució variable segons si s'acompleixen els objectius marcats, aquesta motivació i ganes de vendre es veuen multiplicades. De vegades pot ser una retribució econòmica, de vegades en forma de temps lliure, convidar l'equip a sopar, regalar una nit d'hotel...

6. Anomenar un responsable de la campanya: En centres amb més quantitat de personal, és bo i també motivador anomenar un membre de l'equip (sempre que hi estigui d'acord) com a responsable del compliment de la campanya. Les seves funcions serien assegurar-se que tothom fa la promoció adequada i correcta, aclarir els dubtes que puguin tenir altres membres de l'equip, controlar si els objectius es van assolint o no, proposar mesures correctores quan la cosa no funciona com s'esperava, etc. Evidentment, aquest responsable haurà de tenir algun tipus de reconeixement (econòmic, de temps, etc.) superior a la resta de l'equip, perquè la seva responsabilitat és major.

CONTROL DE L'EVOLUCIÓ

S'ha de determinar cada quin temps hem de fer valoració de l'evolució de la campanya. Hem de veure si s'estan complint els objectius i, en cas contrari, cercar els motius que fan que no estigui funcionant i determinar quines accions correctores s'han d'emprendre.

En aquestes reunions de control, també és important informar l'equip del grau d'assoliment dels objectius i del rèdit econòmic que això suposa. Fins i tot si hem dissenyat campanyes "a pèrdues" perquè el retorn de la inversió esperat sigui no-econòmic (per exemple, podem fer una campanya publicitària de "primera visita gratuïta" destinada a donar a conèixer el nostre centre a nous clients potencials). També és important conèixer i valorar econòmicament quines vendes creuades hem aconseguit de serveis i productes relacionats amb la campanya però sense promoció.

I, finalment, celebrar els èxits (que són **gràcies a tot l'equip**) i, en cas de fracassos, abans de cercar culpables entre l'equip, cercar errors en el disseny i la planificació de la campanya.

JAUME ROIG SASTRE
Clínica Veterinària Zooclínic

Los insectos como alimento

La entomofagia, o consumo de insectos por los seres humanos, se practica en muchos países de todo el mundo, principalmente en regiones de Asia, África y América Latina. La ingesta de insectos complementa la dieta de aproximadamente 2.000 millones de personas, y se trata de un hábito que siempre ha estado presente en la conducta alimentaria de los seres humanos. Sin embargo, hasta hace poco la entomofagia no había captado la atención de los medios de comunicación, las instituciones de investigación, los chefs y otros miembros de la industria alimentaria, los legisladores y demás organismos que se ocupan de la alimentación humana y animal. Se están analizando también las posibilidades que brindan los arácnidos (arañas y escorpiones, por ejemplo) en relación con los alimentos y piensos, si bien, por definición, en este caso ya no hablaríamos de insectos.

El uso de insectos como alimento y para la fabricación de piensos comporta un buen número de beneficios:

- **Ambientales:** Los insectos son muy eficientes en la conversión de alimentos por ser especies de sangre fría. Por término medio los insectos pueden convertir 2 kg de alimento en 1 kg de masa de insecto, mientras que el ganado requiere 8 kg de alimento para producir 1 kg aumento de peso corporal. Los gases de efecto invernadero producidos por la mayoría de los insectos son inferiores a los del ganado convencional. Los insectos pueden alimentarse de residuos biológicos como residuos alimentarios o de origen humano, abono y estiércol, y pueden transformar estos residuos en proteínas de alta calidad, que a su vez pueden utilizarse como piensos. Los insectos utilizan mucha menos agua que el ganado tradicional. Los gusanos de la harina, por ejemplo, son más resistentes a las sequías que el ganado. La cría de insectos depende menos de la tierra que la actividad ganadera convencional.

- **Beneficios para la salud:** Los insectos proporcionan proteínas y nutrientes de alta calidad en comparación con la carne y el pescado. Los insectos son especialmente importantes como complemento alimenticio para los niños desnutridos porque la mayor parte de las especies de insectos contienen niveles elevados de ácidos grasos (comparables con el pescado). También son ricos en fibra y micronutrientes como cobre, hierro, magnesio, fósforo, manganeso, selenio y cinc. Los insectos plantean un riesgo reducido de transmisión de enfermedades zoonóticas (enfermedades que se transmiten de los animales a los humanos) como la H1N1 (gripe aviar) y la EEB (enfermedad de las vacas locas).

- **Beneficios para el medio social:** La cría de insectos puede generar oportunidades empresariales en las economías desarrolladas y en vías de desarrollo. Los insectos pueden procesarse para servir como alimento humano y animal con relativa facilidad. Algunas especies pueden consumirse enteras. Los insectos también pueden convertirse en pasta o molerse para hacer harina, y también pueden extraerse sus proteínas.

Más de 2.000 especies de insectos están documentadas como comestibles, la mayoría de ellas en los países tropicales. Los más consumidos son los escarabajos (Coleoptera), las orugas de mariposas y polillas (Lepidoptera), las abejas, avispas y hormigas (Hymenoptera), los saltamontes, las langostas y los grillos (Orthoptera), las cigarras, las cochinillas y los chinches (Hemiptera), las termitas (Isoptera), las libélulas (Odonata), las moscas (Diptera) y otras especies pertenecientes a otros órdenes.

Por lo que se refiere a la seguridad alimentaria, no se conocen

casos de transmisión de enfermedades a personas derivadas del consumo de insectos (siempre que los insectos hayan sido manipulados en las mismas condiciones de higiene que cualquier otro alimento). No obstante, pueden producirse alergias comparables a las alergias a los crustáceos, que también son invertebrados. En comparación con los mamíferos y las aves, los insectos pueden plantear un riesgo menor de transmisión de infecciones zoonóticas, aunque este tema debe investigarse más a fondo.

INSECTO, NUEVO ALIMENTO PARA LA UE

En la Unión Europea (UE) los insectos están incluidos en la categoría de «nuevo alimento», en la que entran todos aquellos alimentos en los que no existe constancia de que se hayan consumido en una medida importante en el territorio europeo antes del 15 de mayo de 1997. En consecuencia, cualquier operador que quiera comercializar insectos para alimentación humana en la UE, debe presentar una solicitud de autorización a la Comisión Europea (Comisión), la cual tiene que resolver su autorización una vez haya sido evaluado el expediente por la Autoridad Europea de Seguridad Alimentaria (EFSA). La norma prevé también un procedimiento simplificado para aquellos insectos en los que se acredite su consumo seguro en países terceros durante por lo menos veinticinco años como parte de la dieta habitual de un número significativo de personas.

Una vez autorizada su comercialización, los operadores deben cumplir las mismas normas de higiene aplicables a cualquier producto alimenticio.

El pasado 24 de noviembre la EFSA emitió su primer dictamen de evaluación favorable para un insecto destinado a consumo humano. Se trata de la larva del gusano de la harina (*Tenebrio molitor*) en forma de larva desecada como tal o en forma de polvo. A partir de ese momento la Comisión debe proseguir los trámites para conceder su autorización.

Algunos países de la UE, no obstante, autorizan la comercialización de algunas especies de insectos. Se permite en estos casos, de manera transitoria, su comercialización, hasta que la Comisión se pronuncie sobre su autorización comunitaria.

Aventuras y desventuras de un recién licenciado

La verdad es que, acostumbrado desde hace un año a salir de casa lo mínimo posible debido al nefasto Covid-19 y a dedicar unas horas a la lectura de libros y documentos que he ido acumulando durante años, uno a veces se encuentra con inesperadas sorpresas. Hace unas semanas me dediqué a revisar por curiosidad una carpeta enorme, que recogía mayormente fotografías y algunos documentos antiguos.

Mi sorpresa fue el redescubrir el documento oficial de mi contrato de trabajo de un mes de duración con la industria cárnica *Gütersloher Fleischwarenfabrik*, del 7 de octubre de 1958. Instalada en el municipio de Gütersloh (Alemania), la empresa se dedicaba a la fabricación de embutidos y me calificaba en el contrato como *"Fleischer"* (carnicero). A pesar de los años transcurridos, no tardé ni un minuto en recordar cómo había llegado allí y por qué. Fue una gran experiencia, de la que no me he arrepentido nunca.

En junio de 1958, finalizada ya la carrera de Veterinaria y asesorado por un profesor de la Facultad, dirigí un escrito al Grupo Especializado de Medicina Veterinaria en la Asociación de Estudiantes Alemanes de Múnich, solicitando una beca para ampliar estudios en temas de reproducción animal, y a finales de agosto recibí en casa una carta en la que se me concedía una Beca de hasta dos meses de duración, como alumno interno de la Facultad de Veterinaria de Múnich. Una vez convencidos mis padres, contesté que aceptaba y para allá me marché.

Ya en Múnich, los delegados de la Facultad en la Asociación de Estudiantes me orientaron sobre el alojamiento y clases y departamentos a los que debía asistir. Durante las explicaciones desarrolladas en clase, yo notaba que no entendía algunas cosas. En el alemán, a la hora de conformar una frase, el verbo se pronuncia al final. Si la frase era corta solía ser fácil captarla. Pero si era un poco larga, me perdía. Así anduve una semana.

Por este motivo, el grupo tutelar, por definirlo de alguna forma, me recomendó que dejara temporalmente las clases y prácticas y que acostumbrara el oído poco a poco a captar el contenido de la frase y que en un mes habría superado esta difi-

ARBEITER-RENTENVERSICHERUNG

Landesversicherungsanstalt: *Westfalen* Früher: (Frühere Ursprungsanstalt außerhalb der Bundesrepublik)

I.V.A. im Gebiet der Bundesrepublik Deutschland und des Landes Berlin, in deren Bezirk die Karte 1 ausgestellt ist oder wird; jede folgende Karte ist mit dem Namen derselben Ursprungsanstalt zu versehen.

Versicherungskarte Nr. *1* (Lfd. Nr. d. Ausstellungsjahres) *29/21730*

für *Günter Samsé Bartolomé* (Geburtsort und -zeit des Versicherten, bei Geburtsort, bei Geburtszeit unbekannt, bei Geburtsort unbekannt, bei Geburtszeit unbekannt, bei Geburtsort und -zeit unbekannt)

geboren am *4. September* im Jahre *1935*

in *Palma de Mallorca* (Kreis (Amt) *Baleares*)

(Wohnort (Wohnung): *Gütersloh, Rheiner Str. 12*)

Beschäftigungsart: *Reischer*

Auf Karte 2 und den folgenden Karten ausfüllen: In der Vorkarte ist der letzte Arbeitsverdienst bescheinigt bis: *19* die letzte Beitragsmarke entwertet mit: *19* (Datum)

Diese Karte ist ausgestellt durch: (Ausgabestelle) *Der Stadtdirektor* in *4. 10. 19 58* am (Unterschrift des Ausstellers) *Raeber*

Umtausch: Nach Verbrauch der vorgesehenen Felder, spätestens binnen drei Jahren nach d. Tag d. Ausstellung

Aufrechnung der Beitragsmarken Höherversicherung (mit Autdruck „HV“) (Wiedermarken)

Foto cedida per Tomeu Anguera

cultad. Para ello, me indicaron que me habían buscado trabajo remunerado en un sitio lejano y alojamiento con una familia alemana durante este período, para regresar posteriormente a Múnich.

La ciudad escogida era Gütersloh, en la zona de Wetsfalia, me alojaría en casa de una familia en la que una de sus hijas trabajaba en las oficinas de la citada *Gütersloher Fleischwarenfabrik*, y el dinero que ganaría trabajando durante un mes en esta empresa sería suficiente para pagar los gastos ocasionados a la familia que me alojaba. Les vi tan convencidos y con ganas de ayudar, que acepté.

Llegué a Gütersloh en tren el 6 de octubre, y en taxi llegué al domicilio de la familia asignada. Una familia de clase media, muy atenta, con dos hijas, de las cuales la que trabajaba en las oficinas de la industria me informó que al día siguiente me acompañaría, para darme de alta en la misma, recoger indumentaria de trabajo y presentarme al encargado que durante los primeros días me acompañaría para instruirme en el uso de las herramientas y maquinaria adecuada, además de presentarme al resto de compañeros de sala.

En aquellos tiempos, Alemania se estaba todavía reconstruyendo. La estancia diaria en la industria era de 9 horas. Se trabajaban 8 horas y media diarias, de las que el importe de dos horas era para financiar las obras de reconstrucción nacional y que los trabajadores no cobraban, ya que se entregaban al Estado. Las jornadas se ini-

ciaban a las 7 horas, ya vestidos de trabajo y desayunados, y para la comida, que se efectuaba a las 12 horas en una sala habilitada para tal fin, la empresa servía un plato único de carne, voluntario. El pan, si querías, debías aportarlo tú. La comida era siempre rápida, porque el trabajo se reiniciaba a las 12:30 horas, para finalizar a las 4 de la tarde.

En cuanto al alojamiento, la verdad es que mejor, no podía estar. La familia me cuidó desde el primer día como a uno más. Por las tardes, al regresar del trabajo, me dedicaban un par de horas de atención, dándome conversación sobre distintas materias para que pudiera contestar y preguntar. La cena era sobre las 7 de la tarde y a las 10, a la cama. Vivían en las afueras de la ciudad, en una casa rodeada de jardín que a mí, después de estar bajando todo el día encerrado en la fábrica, me parecía un palacete. Desde el primer día me enseñaron el camino para llegar a la fábrica y me dejaron una bicicleta para desplazarme, ya que la distancia no era apta para ir a pie, a las seis y media de la mañana.

Al finalizar mi estancia todo fueron abrazos y buenos deseos, especialmente por parte de la familia, que, además de atenderme este mes, no quiso que pagara nada por la estancia. Mis experiencias con la familia y en la fábrica fueron una gran lección, que no he olvidado nunca. ¡Ah!, y durante el mes solo adelgacé ¡11 kg!

TOMEU ANGUERA

Malbaratament alimentari

Segons dades de 2020 de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO), més de 815 milions de persones en el món pateixen gana cada dia, i 2.000 milions de persones no tenen accés regular a aliments segurs, nutritius i suficients. Mentrestant, **un terç dels aliments produïts anualment al món no són ni ingerits ni aprofitats per ningú.**

El malbaratament alimentari fa referència al menjar destinat al consum humà que tiram durant tot el circuit alimentari i que s'hauria pogut prevenir o bé aprofitar perquè els aliments encara mantenen el valor nutricional.

La prevenció del malbaratament alimentari està molt relacionada amb com és de saludable i segura la dieta de les persones, la seva satisfacció i la qualitat de vida, i amb com són de sostenibles els models de producció i consum dels aliments i el seu impacte social, ambiental i econòmic. Els aliments són un recurs valuós per si mateixos, però s'ha perdut la capacitat de percebre'ls com a tals. Avui, sobreproduïm ali-

ments i en rebutjam bona part quan encara són aprofitables. A l'actual societat de consum li costa fer l'exercici de valorar quin cost econòmic, ètic, social i mediambiental implica provocar la producció, la venda i la compra de quatre pomes quan només en són necessàries tres.

L'objectiu final de les accions encaminades a minimitzar el malbaratament d'aliments ha de ser definir un sistema alimentari responsable, independentment dels costums, creences, hàbits socials i estils de vida de cada moment respecte a l'ús que feim dels aliments. I això suposa actuar en clau sostenible en l'àmbit particular i exigir el mateix a la resta d'agents del cycle alimentari.

Desaprofitar els aliments que ja s'han produït suposa, a més del conflicte ètic, un alt cost ambiental. El procés de producció, emmagatzematge i transport deixa una petjada ecològica important. Quan es tira menjar, també es tiren els recursos destinats a la seva producció, com l'aigua, la superfície agrícola i l'energia, i es contribueix a l'efecte hivernacle.

Amb aquest escenari, és necessari recuperar el valor dels aliments i avançar cap a un sistema alimentari eficient, just i sostenible. Tenim al davant el repte transcendent de no desestimar cap factor generador de malbaratament alimentari i trobar solucions compartides entre tots els agents de la cadena alimentària.

UNA RESPONSABILITAT COMPARTIDA

Les xifres apunten que la major part de malbaratament alimentari es produeix a les llars. Això no significa, emperò, que la responsabilitat d'aquest volum de residus orgànics desaprovechats recaigui únicament en les famílies i resta d'unitats de consum. Simplificacions com aquesta deixen fora de l'equació causes i aspectes essencials de la problemàtica que també depenen de la resta d'agents del cycle alimentari.

Per avançar cap a la sobirania alimentària, cal un canvi de comportament i d'actitud per part de tots els actors implicats en el sistema alimentari, des de les persones productores a les consumidores, passant per les distribuïdores, comercialitzadores i restauradores. Cada actor ha d'acceptar la seva responsabilitat, participar activament en dinàmiques transversals de comunicació i adoptar accions resolutives de forma particular i col·lectiva.

Més enllà d'accions concretes per a cada sector, cal tenir en compte cinc aspectes d'interès transversal per posar a l'abast de tothom altres factors que d'una manera o una altra condicionen la generació de malbaratament alimentari particular, local i global.

1. Consumir productes locals, de proximitat i de temporada contribueix de forma important a prevenir el malbaratament d'aliments al llarg del cycle alimentari, perquè permet ajustar millor l'oferta i la demanda entre el sector productiu i els consumidors finals.

2. La venda directa a la finca, els grups de consum, les associacions i cooperatives de consumidors, les agrotigues i mercats de pagès, les cistelles a domicili..., són **circuits curts de comercialització** que minimitzen la presència d'intermediaris i redueixen el temps i la distància entre la producció i el consum dels aliments.

3. Menys carn i de millor qualitat per contribuir a la sostenibilitat ambiental. La generació de malbaratament alimentari i altres problemes com la fam i la pobresa, el desenvolupament de certes patologies, la desforestació, la pèrdua de biodiversitat, el gran consum d'aigua o l'escalfament global tenen a veure amb el patró alimentari que seguim les persones, especialment amb les dietes basades en un consum excessiu de carn, de mala qualitat i produïda de forma intensiva.

4. Compravenda a granel per mitigar la generació de residus alimentaris i inorgànics. El canvi dels models de producció i hàbits de consum dels darrers temps han anat acompanyats d'un augment accelerat d'aliments desaprovechats, residus inorgànics contaminants i recipients d'un sol ús generats al llarg de tot el cycle alimentari.

5. La data de consum preferent no indica la caducitat d'un producte. Els consumidors suposen que aquestes dates tenen relació amb la seguretat dels productes, però en realitat es basen sobretot en la qualitat de l'aliment.

En el marc de l'Estratègia Alimentària de Menorca es va elaborar l'any passat la *Guia de mesures per prevenir i reduir el malbaratament alimentari*, amb un decàleg per a cada un dels següents agents: sector primari, comercialització, hoteleria, restauració col·lectiva i l'àmbit domèstic. Des de Justícia Alimentària aquest 2021 s'està treballant, juntament amb el Consell Insular de Menorca, per a desenvolupar la guia en els diferents àmbits d'acció.

Es pot consultar la guia al següent enllaç: <http://www.biosferamenorca.org/documents/documents/4397doc12.pdf>

Formació acreditada per a auxiliars de clínica veterinària al Col·legi

Trenta dues persones s'han inscrit en aquest curs de set mòduls que ha començat per març a Palma i que serà impartida pels únics avaluadors habilitats per a aquesta qualificació professional (AGA 488_3) del Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals

El Col·legi Oficial de Veterinaris de Balears (COVIB) ha estat el primer col·legi d'Espanya que ha engegat la formació acreditada i específica per a auxiliars de clínica veterinària (ACV), una especialització professional que malgrat la seva importància en el dia a dia dels centres veterinaris encara no compta amb el certificat de professionalitat. Aquesta formació, que consta de set mòduls, comença el darrer dissabte de març amb 32 persones inscrites a l'aula de formació del COVIB, a Palma. Per motius de la Covid-19, l'assistència presencial va ser limitada a 10 persones. Les 22 restants pogueren seguir la jornada a través d'streaming.

El curs consta de 40 hores de formació repartides en set sessions (o mòduls) de 4 hores de formació teòrica cada una, complementades amb 12 hores de consolidació dels coneixements mitjançant la realització de treballs guiats que demostraran l'aprofitament del curs. S'abordaran totes les competències que ha de dominar l'auxiliar de clínica veterinària en el seu treball, des de la recepció i atenció al client passant per hospitalització, laboratori, diagnòstic per imatge, quiròfan i assistència a la consulta.

PRIMERA UNITAT O CURS ZERO

El primer mòdul –o curs zero–, que tracta qüestions com el reconeixement professional, el conveni col·lectiu, els apunts de laboratori o l'atenció al client, va ser impartit per Jaume Roig, veterinari propietari i fundador de la Clínica Veterinària Zooclínica a Manacor i acreditat pel INCUAL com a assessor i avaluador en el procedi-

ment de reconeixement de les competències professionals per experiència laboral per a auxiliars de clínica veterinària. La resta de sessions es duran a terme progressivament en mesos successius fins el 13 de novembre, quan està prevista la darrera unitat.

Balears va ser, curiosament, la primera CCAA que obrí convocatòria per acreditar les competències professionals adquirides a través de l'experiència laboral en aquesta professió. Ho va fer en la convocatòria del 6 de juliol de 2018 mitjançant l'Institut de Qualificacions Professionals de les Illes Balears (IQPIB), amb una vintena de places.

Juan Ignacio Serra, izquierda, y Carlos Artigas, en la Clínica La Vileta de Palma.

Juan Ignacio Serra y Carlos Artigas

Saque, globo, volea y punto

Mediados de 2004. Palma. Un anuncio, 'Se vende clínica', en la revista 'Consulta' propició que Juan Ignacio Serra y Carlos Artigas, entonces parte del equipo veterinario de urgencias de las clínicas Canis - Balmes - San Fernando (UVA), decidieran dar un salto hacia adelante. Recién rebasada la treintena, Juan Ignacio (Barcelona, 1972) y Carlos (Palma, 1974) se aventuraron a realizar juntos un viaje con destino incierto, pero necesario en ese momento. Ambos tenían una ocupación estable, aprendían diariamente su oficio formando parte de un gran proyecto, pero al mismo tiempo deseaban mayor libertad horaria y, sobre todo, regir su propia carrera profesional. Hacer las cosas a su manera. Y se lanzaron. "Era la clínica de La Vileta", relata Carlos. "Nos acercamos hasta aquí -prosigue- para hablar con el propietario y a ver la clínica.

El negocio no funcionaba demasiado bien y nos dijo que había decidido traspasarlo para poder irse fuera de la isla a trabajar en otra cosa. Tenía cierta urgencia en desprenderse de la clínica, pero no fue inmediato pues barajaba un par de opciones. Parece ser que le gustamos y en unos meses la clínica pasó a ser nuestra... junto con un precioso préstamo que ahora estamos a punto de liquidar", concluye. "En esa compra vimos la oportunidad de progresar", interviene Juan Ignacio. "En ese momento era todo un reto porque suponía también gestionar una empresa y ninguno teníamos experiencia, pero fuimos valientes... o quizá inconscientes", bromea.

A Juan Ignacio el interés por los animales le viene de pequeño a través de las historias que le contaban sobre su abuelo, un farmacéutico que emigró a

Cuba y que se dedicaba a la cría de perros de raza *pinscher* miniatura. Allí se hizo un nombre participando en concursos de criadores y en exposiciones que se organizaban en La Habana. Allí también nació su madre, que estudió Farmacia antes de regresar a Barcelona, donde conoció a su padre, un abogado barcelonés. Tuvieron dos hijos. Él es el menor. Ese poso de criador de su abuelo, a quien no conoció, le atrajo hasta el punto de decantarse por la Veterinaria. "Siempre me gustaron los animales, no sé hasta qué punto influenciado por las 'batallitas' de mi abuelo, pero así era", comenta. Juan Ignacio se matriculó en la Autónoa de Barcelona, donde se licenció en 1997. "Era una facultad puntera en ese momento -señala- y estaba muy orientada a la clínica de animales de

compañía, por lo que me dejó una huella positiva. Recuerdo esa época con mucho cariño”. Durante la carrera, entre 4º y 5º, ‘atterizó’ en Mallorca para realizar las milicias universitarias, recibiendo la instrucción militar durante 6 meses y siendo nombrado alférez (coincidió con el coronel veterinario Juan Francisco García Fluxà). Tras licenciarse volvió a la isla después de que el ibicenco Santiago Yepes, compañero de facultad, le hablara de la posibilidad de hacer prácticas en Canis. Esta vez sería definitiva.

Carlos, el menor de cuatro hermanos, pasó sus felices años de instituto haciendo deporte, entre balones de fútbol y baloncesto, sin hacer ascos a sus primeras incursiones en las noches palmesanas con sus amigos. Cuando le llegó el momento de proseguir sus estudios, al finalizar COU y aprobar Selectividad, vio que la nota no le daba para estudiar Medicina y se matriculó en Veterinaria en la Facultad de Cáceres. Allí pasó cinco años magníficos (1994-1999) y puso la primera piedra, sin ser muy consciente, tal y como sucede a esas edades, de lo que sería su vida futura.

Dos de sus compañeros de correrías universitarias, veterinarios ambos, no llegaron a trabajar como tal. Pero él ya conocía cómo funciona una clínica y qué se hace en ella gracias a los veranos que pasó haciendo prácticas en San Fernando con Xisco Mir. Al librarse del servicio militar por una cuestión médica (dioptrías), su tránsito Universidad-vida adulta fue inmediato y al regresar a Mallorca encontró acomodo rápidamente. Entró a trabajar en Santa Ponça y, poco después, también en Metropolitán, compaginando ambas actividades. “Fueron mis primeras experiencias y guardo un grato recuerdo tanto de Andrés (Ramis),

>>> Juan Ignacio y Carlos llevan un tiempo pensando en acometer una profunda reforma en una clínica que -reconocen- ha quedado obsoleta en cuanto a distribución y mobiliario.

como de Fede (Sánchez) y José (Martín). Creo que es importante la manera en que te marcan tus primeros trabajos porque te moldean y te ayudan a definirte profesionalmente, y a mis primeros jefes siempre les estaré agradecido”, explica Carlos. Dos años después, en 2001, recibió una llamada con una propuesta para trabajar en el servicio de urgencias de Canis-San Fernando-Balmes, y cambió de aires. Allí coincidió con Juan Ignacio... y el resto es historia.

Grandes aficionados al pádel, deporte en el que han formado pareja durante años en circuito amateur (llegando a ganar en su categoría el torneo intercolegial organizado el Colegio de Abogados de Baleares) y en el que es vital una buena compenetración y coordinación, parece que Carlos y Juan Ignacio han trasladado a la pista para ganar sus partidos la receta que han venido cocinando en el ámbito profesional desde 2005. “En realidad, somos jugadores de pádel disfrazados de veterinarios”, bromea Juan Ignacio. Sin embargo, lo cierto es que en este tiempo han consolidado La Vileta como referente en la medicina veterinaria de exóticos y como negocio solvente. Explica Carlos que el veterinario que les traspasó la clínica les dejó también una cartera de clientes propietarios de animales exóticos, lo que les hizo ponerse las pilas en una especialidad en la

>>> Ambos son grandes aficionados al pádel, deporte en el que han formado pareja durante años en circuito amateur.

que por entonces trabajaba específicamente una minoría. Fue esta especialidad una de las piedras angulares de su despegue, junto a las horas interminables de trabajo de los primeros años, cuando estaban solos y llegaron a estar siete meses sin cobrar, sólo cubriendo gastos. “Íbamos tirando con lo que había y lo que ganábamos lo invertíamos en maquinaria y formación”, señalan. Un ‘mailing’ por la zona y el boca a boca acabaron de asentarlos.

Principios de 2021. Palma. Juan Ignacio y Carlos llevan un tiempo pensando en acometer una profunda reforma en una clínica que -reconocen- ha quedado obsoleta en cuanto a distribución y mobiliario. Son 95m2 con mucho tabique, lo que les resta luz natural, y consideran que a dos años vista de liquidar su crédito bancario va siendo hora de proyectar un cambio de cara. Un cambio de cara que les permita mejorar un poco más, a su manera. Como siempre han tratado de hacer. Y da la sensación de que así ha sucedido.

Llega la vacunación a las Islas para los profesionales veterinarios

A finales de febrero dio comienzo la administración de la primera dosis de AstraZeneca a los colegiados de las cuatro islas menores de 55 años

El Consejo Interterritorial del Sistema Nacional de Salud acordó a mediados de marzo ampliar hasta los 65 años el límite de edad del colectivo

La última semana de febrero fue la fecha de inicio fijada por la Conselleria de Salut para dar inicio al proceso de vacunación frente a la Covid-19 de los profesionales veterinarios de Baleares. Se anunció que los colegiados menores de 55 años empezarán a recibir la primera dosis de la vacuna de AstraZeneca la última semana de ese mes. Lo hicieron escalonadamente en Mallorca, Ibiza, Formentera y Menorca, alternando con otros colectivos. En el mismo turno de vacunación fueron incluidos tanto el personal auxiliar de los centros veterinarios (ACV) como el personal técnico y administrativo del Colegio de Veterinarios, así como profesionales de otros ámbitos como la psicología, la fisioterapia, la oftalmología, la podología o los profesionales de servicios de asistencia a domicilio, entre otros.

La vacunación se inició el martes 23 de febrero en Mallorca, en una carpa levantada expresamente en las instalaciones del antiguo hospital de Son Dureta de Palma, que cuenta con 10 líneas de atención y con capacidad de vacunar hasta a 3.500

personas al día a pleno rendimiento. En Ibiza y Formentera el procedimiento arrancó al día siguiente, y en Menorca se un día más tarde. En Baleares el número de colegiados a día de hoy es de 688. Se estima que en unos días los equipos de Atención Primaria habrán vacunado a una gran mayoría (mayores de 55 años), así como también al personal del Colegio y a unas 200 personas que trabajan como auxiliares de clínica en los centros de las Islas.

SATISFACCIÓN COLEGIAL

El COVIB acogió con satisfacción la noticia tras las gestiones realizadas con la Conselleria de Salut que derivaron en el envío de un listado con los nombres de todas las personas colegiadas y los ACVs. Ramón García había considerado semanas atrás que el colectivo veterinario, cuya labor fue destacada durante los meses de confinamiento estricto y considerado esencial, debería tener la misma condición y ser "prioritario" a la hora de entrar en el plan de vacunación.

VACUNACIÓN HASTA LOS 65 AÑOS

El Consejo Interterritorial del Sistema Nacional de Salud (CISNS) ratificó a finales de marzo la propuesta del Ministerio de Sanidad de ampliar el límite de edad de la administración de la vacuna AstraZeneca hasta los 65 años. La decisión fue adoptada tras conocerse las conclusiones del Comité para la Evaluación de Riesgos en Farmacovigilancia (PRAC) de la Agencia Europea

de Medicamentos (EMA) y las reuniones de la Ponencia de Vacunas como de la Comisión de Salud Pública que decidieron reiniciar la vacunación tras el parón que adoptaron a mediados de marzo países como España, Francia o Alemania, entre otros, ocasionado por unos casos de trombosis 'poco frecuentes' en gente joven a quien se podía haber administrado la vacuna de AstraZeneca.

El COVIB se adhiere a la Plataforma Vacunas, Salud y Economía

Impulsada por el doctor Miquel Munar, la Plataforma está formada por varias entidades, organizaciones y colegios profesionales, además de entidades privadas, representantes de la diversidad de la sociedad civil de las Islas, que se ha constituido con el objetivo de formar un frente común ante la Administración para priorizar la vacunación de la población balear (la propuesta es llegar al 70% antes de junio) y tratar de retornar progresivamente a la normalidad. La Plataforma ha criticado la gestión que hace el Govern de la campaña de vacunación y su portavoz, Miquel Munar, ha exigido saber cuántas vacunas llegarán a Baleares y cuándo lo harán, pero al cierre de la revista no había recibido respuesta.

Assemblea general del Col·legi: any 1 des de l'arribada de la Covid-19

A la reunió, que es va poder dur a terme amb normalitat a partir de les mesures de prevenció en vigor, s'aprovaren l'acta de l'assemblea anterior, la liquidació de comptes de 2020 i el pressupost per a enguany

de març a la sala d'actes del Col·legi de Metges de les Illes Balears (per una qüestió d'espai) i totes les mesures sanitàries de prevenció vigents.

S'aprovaren l'acta de l'assemblea anterior, la liquidació de comptes de 2020 i el pressupost per a enguany, i el president exposà el seu informe anual, en què destacà la feina feta per la junta col·legial i pel personal administratiu de l'entitat durant el darrer any.

Finalment, Ramon Garcia avançà els contactes que des del Col·legi s'han establert amb el Col·legi d'Apotecaris per treballar conjuntament en la implantació de la Plataforma de prescripció de medicaments veterinaris en els centres de les Illes; del moment en què es troba la nova Llei de Benestar Animal, i les circumstàncies polítiques que envolten el seu impuls tant a nivell estatal com autonòmic; i, finalment, de la pròxima campanya d'inspecció de medicaments veterinaris que té intenció de dur a terme la Direcció General de Prestacions i Farmàcia del Govern de les Illes Balears als centres veterinaris balears per veure la situació del sector en aquest àmbit i, si fos necessari, ajudar a millorar-la. El Col·legi informarà oportunament de les novetats que es puguin donar en qualsevol d'aquests àmbits.

Fa aproximadament un any, la junta de govern del COVIB es va veure obligada a posposar la celebració de l'assemblea general ordinària del Col·legi, que finalment va tenir lloc per setembre, sis mesos més tard, per mor de la declaració de la pandèmia de Covid-19. Aleshores es passà revista a la situació sobrevinguda, amb les novetats deriva-

des de la situació sanitària i el confinament com els ajustos pressupostaris, la suspensió i readaptació de l'oferta formativa depenent del curs, la distribució de beques col·legials, etc. Ara, represa la normalitat amb matisos, amb la major part del col·lectiu ja vacunat amb la primera dosi, s'ha pogut celebrar l'assemblea general ordinària. Es va fer el 25

El Ministeri dóna per controlat el brot de Rinoneumonia equina de València

La malaltia, detectada després d'una competició internacional a un centre hípic, que va ser immediatament immobilitzat afectà a més d'un centenar d'animals de 13 explotacions de les comunitats autònomes de València, Madrid, Catalunya, Andalusia, Cantàbria i el País Basc

A Balears, el Col·legi actuà tan bon punt rebé la notificació oficial i informà del brot a tots els col·legiats de les Illes que treballen amb cavalls, que, a la seva vegada, recomanaren els seus clients (clubs hípics, particulars...) la limitació de moviments d'animals dins les hípiques, concursos, i excursions. El COVIB recordà als manescals les obligacions de control de les entrades i sortides dels animals per part de les persones responsables de les explotacions que estableix el Pla Sanitari Equí i envià a tots els col·legiats el protocol de com actuar en cas de detecció d'un cas de Rinoneumonitis. Així mateix, el Col·legi romangué en constant contacte amb el Servei de Ramaderia de la Conselleria d'Agricultura per estar informat de totes les novetats del brot.

Des del MAPA es realitzà una constant tasca de coordinació amb les CCAA, RFHE, associacions i altres països de la

Unió Europea (destinació de cavalls que prengueren part en la competició de València), per actualitzar i difondre la informació, assegurar la traçabilitat i donar una resposta harmonitzada i coordinada per intentar reduir l'expansió de brot i les seves conseqüències. Per altra banda, en el marc de les reunions que el MAPA mantingué amb la Federació Eqüestre Internacional (FEI) i la Reial Federació Hípica Espanyola (RFHE), aquestes decidiren suspendre totes les competicions oficials regionals, nacionals i internacionals en 10 països de la Unió Europea fins al 28 de març.

"Durant l'última setmana no s'han diagnosticat clínicament o laboratorialment nous casos de HVE-1 al centre hípic, de manera que les dades romanen igual: dels 159 animals presents a l'inici del brot, 114 han resultat afectats clínicament amb febre i apatia i/o positius per PCR. Alguns d'aquests animals varen presentar símptomes neurològics, havent mort fins a la data 7 d'ells", referí el Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació en el darrer informe emès sobre el brot de Rinoneumonia equina declarat a la Comunitat Valenciana a finals de febrer i que s'estengué per altres comunitats autònomes. "La situació clínica dels animals que romanen en quarantena en el centre hípic és actualment favorable i el brot es considera que es troba sota control", apunta el Ministeri en una informació recollida pel digital Diario Veterinario el passat 18 de març.

Els fets es remunten al passat 22 de febrer, quan els serveis veterinaris oficials (SVO) de la Comunitat Valenciana procediren a la visita i immobilització cautelar i immediata d'un centre hípic situat a la localitat de Godella en tenir sospites de la presència d'una malaltia vírica transmissible no determinada. Els veterinaris censaren els animals, els separaren, aïllaren els malalts i establiren els protocols de bioseguretat a seguir. En paral·lel, el Ministeri realitzà les tasques de comunicació de risc, informant de forma immediata de la sospita a totes les Comunitats Autònomes (CCAA), sector, Reial Federació Hípica Espanyola (RFHE) i Consell de Col·legis Veterinaris, incloent la difusió de les mesures establertes en el Protocol nacional d'actuació davant la sospita i confirmació de la malaltia.

>>> Des del primer moment, el Ministeri realitzà les tasques de comunicació de risc, informant de forma immediata de la sospita a totes les Comunitats Autònomes (CCAA), sector, Reial Federació Hípica Espanyola (RFHE) i Consell de Col·legis Veterinaris, incloent la difusió de les mesures establertes en el Protocol nacional d'actuació davant la sospita i confirmació de la malaltia

Jornada formativa sobre *Listeria monocytogenes*

El 3 de març passat la seu col·legial acollí una jornada formativa sobre *Listeria monocytogenes*, acreditada per la Comissió de Formació Continuada de Professions Sanitàries de les Illes Balears, que va córrer a càrrec del veterinarí Jesús Martínez, cap de la Secció VIII del Servei de Seguretat Alimentària i Nutrició de la Direcció General de Salut Pública i Participació, de la Conselleria de Salut Govern dels Illes Balears. La sessió, titu-

lada Control de la contaminació en aliments llestos per al consum (ALR/RTE), va ser difosa també per *streaming*.

Martínez parlà de les condicions que determinen el creixement i la supervivència de *Listeria monocytogenes* en aliments llestos per al consum (ALC/RTE) abordant per parts la normativa d'aplicació, un mostreig de zones i equips de producció, la introducció als estudis de vida útil i, finalment, les guies tècniques i oficials de referència.

Línia formativa de Ramaderia i Medi Ambient aborda la problemàtica de la Pesta Porcina Africana (PPA)

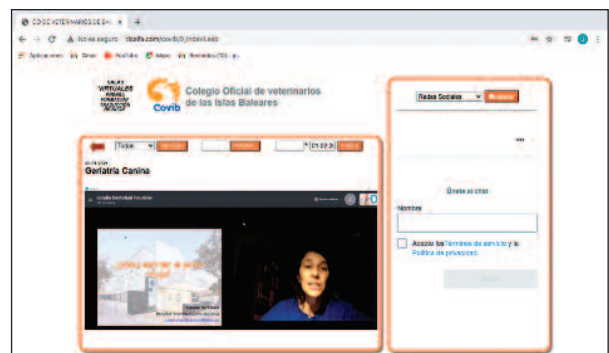
Conèixer l'evolució actual de la PPA i la seva propagació tant a Europa com a Àsia, disposar de les eines necessàries per poder fer una detecció precoç de la mateixa amb l'objectiu d'evitar la seva entrada i conèixer el pla d'acció en el cas que la malaltia arribi a Espanya. Amb aquest triple objectiu es programà la xerrada en línia (webseminar) organitzada pel Consell General de Col·legis de Veterinaris d'Espanya i el Grup Asís a finals de gener, que va córrer a càrrec de Miguel Ángel Higuera, veterinarí i president del Grup de Treball de Salut i Benestar Animal de Copa Cogeca, vi-

cepresident del Grup de Treball de Carn de Porcí del Copa Cogeca i expert en els grups consultius de la DG Sante (Sanitat i Benestar) i de la DG Agri (Consultiu i previsions de porcí).

Altres xerrades webseminar realitzades aquest passat trimestre encarenen temes com la transformació digital, big data i internet com a oportunitat per al col·lectiu veterinarí (24 de febrer), la situació actual de la grip aviar a Europa (25 de febrer) i la introducció a la recepta veterinària electrònica col·legial- PRESCRIVET (16 de març).

Coralie Bertolani imparteix un curs en línia de geriatria canina

Amb el títol 'Com abordar el ca vell? Particularitats clíniques i maneig del ca geriàtric i sènior', la veterinarí diplomada del Col·legi Europeu de Medicina Interna (ECVIM), Coralie Bertolani, impartí a finals de gener un curs en línia organitzat pel COVIB i acreditat per la Comissió de Formació Continuada de Professions Sanitàries de les Illes Balears. La col·legiada, que forma part de l'equip de Canis, definí i marcà els objectius de la geriatria veterinària, detallà particularitats de l'animal geriàtric i ho posà tot de relleu a través de casos clínics.

Roberto Vidal Pereyra y Roberto Vidal Balanzat

Padre e hijo. Clínica Veterinaria Vidal Pereyra (Ibiza)

“La verdad es que no sé cuánto pude influir en él para que fuera veterinario; supongo que es ley de vida que los padres puedan tener cierta influencia en sus hijos. Lo que sí sé es que estoy muy contento de que sea él quien esté al cargo de la clínica que abrí hace más de 40 años. Valoro mucho que mi hijo gestione el día a día. Hacerlo actualmente es muy distinto que hace años, cuando era más sencillo”. Con estas palabras se sincera al otro lado de la línea telefónica Roberto Vidal Pereyra (Ibiza, 1951), veterinario fundador de la clínica con su mismo nombre en Vila y funcionario de Salut, ahora jubilado, tras ser preguntado por la cuestión. Licenciado por la Universidad de Zaragoza en 1975, Vidal Pereyra abrió en 1977 la segunda clínica veterinaria de la isla en un pisito del centro de Ibiza, que a comienzos de los años 80 trasladó a otro local, su sede actual, donde trabajó intensamente junto a su amigo y socio Juan Pereyra. Pero no solo se dedicó a la medicina veterinaria. En 1981 se inauguró la delegación ibicenca del Instituto de Biología Animal, de donde fue encargado durante una década. A comienzos de los años 90 pasó a formar parte del cuerpo de funcionarios de la Administración autonómica, con plaza en el área de seguridad alimentaria. Roberto Vidal Pereyra trabajó un poco de todo, como los veterinarios de otro tiempo. Aprendió de clínica al lado de Pep Aguiló y de ganadería con Tomeu Anguera, recorrió la isla de arriba abajo y de abajo arriba y trabajó con gran vocación y dedicación en aquello que realmente le gustaba. Pero la de veterinario es –y sobre todo era– una profesión tremendamente

absorbente. Y ello, al margen de él mismo, lo experimentaron también su mujer, sus dos hijas y su hijo.

Roberto Vidal Balanzat (Ibiza, 1984) recuerda perfectamente las eternas jornadas laborales de su padre, con horarios interminables y llegando tarde a casa habitualmente, pero no la sensación de verle ‘esclavizado’. “Trabajó mucho y trabajó en muchas cosas, aunque siempre sacó tiempo para estar con nosotros. Esa es la sensación que me queda”, admite Roberto, quien desde pequeño se dejaba caer por la clínica con asiduidad y veía lo que ahí se cocía. “Pasé muchos ratos en la clínica con mi padre y Juan (Pereyra) –que es además su padrino– porque me gustaba estar con ellos y ver qué les sucedía a los animales”. Esa curiosidad infantil se convirtió en necesidad el verano en el que, con 15 años y nociones de informática, contribuyó en el proceso de digitalización de la base de datos de la clínica. “Ese verano decidí ser veterinario. Al acabar el instituto me matriculé en Barcelona y ya durante los veranos de la carrera empecé a ayudar y, sobre todo, a aprender poco a poco de dos buenos maestros”, reconoce. Después de licenciarse siguió su aprendizaje gracias a una estancia en Canis desde donde regresó a Ibiza y a ‘su’ clínica, donde hace unos 10 años asumió más responsabilidad de la mano de Juan a causa de unos problemas de salud que obligaron a su padre a dar un paso al lado. “Por suerte se recuperó muy bien y sigo contando con sus consejos”, asegura. “¿Consejos? No creo. Él sabe perfectamente qué hacer. Lo dice para quedar bien”, bromea su padre.

Etovets

*Voleu que els vostres col·legues coneguin com i on feis feina? Si estau interessats en que la vostra clínica surti a la revista **veterinària**, no heu de fer res més que posar-vos en contacte amb el Col·legi mitjançant la pàgina web www.covib.org*

La idea d'obrir a Mallorca un centre de referència en medicina del comportament i benestar animal era tan enèrgica, resultava tan convincent, que Pilar García i Tomàs Camps (Dip. ECAWBM), els seus impulsors, s'armaren amb tones de paciència per superar totes les dificultats que s'han anat trobant pel camí. Per si ja no n'hi havia poques, de dificultats, per març de l'any passat, a uns dies d'obrir, a falta d'uns retocs, una pandèmia sanitària mundial ho paralitzà gairebé tot. Aquest fet retardà tres mesos l'obertura de l'actual seu d'Etovets, que arrancava a caminar a poc a poc fent front a totes les adversitats, i vuit mesos més tard ja duu velocitat de creuer. Etovets és la darrera aturada d'un projecte iniciat fa més de cinc anys pels seus dos titulars: la creació d'un servei d'etologia clínica, amb l'objectiu de prevenir, diagnosticar i tractar els problemes de comportament en els animals de companyia i cavalls i, amb això, millorar la

qualitat de vida dels animals i de les persones que amb ells conviuen.

Situat al polígon de Son Castelló, a tocar amb la carretera vella de Bunyola, al costat de s'Indioteria, Etovets ocupa una nau industrial de 400 m², seu d'una antiga impremta, de sostres altíssims, que ha estat habilitada amb estil modern i diàfan i dividida en diferents ambients pensats per al benestar de les mascotes. Aquestes estades han estat batiades amb els noms de diferents personalitats del món de l'etologia i del benestar animal, com són Nikolaas Tinbergen, Ivan Pávlov, Xavier Manteca, Jane Goodall i Félix Rodríguez de la Fuente, a mode d'homenatge.

La nau està orientada al sud, de manera que el sol li pega durant gairebé tota la jornada i la dota de gran lluminositat, amb els seus avantatges i (en dies de molta calor) algun inconvenient. Només entrar-hi trobam una ampla recepció amb tenda, que dona pas a la

FITXA

Nom: Etovets – Centre de Referència en medicina del comportament.

Titulars: Pilar García i Tomàs Camps.

Adreça: Gremi de Tintorers, 1. Polígon de Son Castelló. Palma.

Web: www.etovets.com

E-Mail: info@etovets.com

Obert des de: Juny de 2020.

Equip humà que conforma la clínica: 3 veterinaris, dos cans (Carlille i Sofia) i un equip de psicòlegs.

Especialitats: Tractament de problemes de conducta, educació per a cadells i cans adults, preparació per a l'adopció d'una mascota, ajuda psicològica, teràpia assistida amb animals, preparació per a l'embaràs, xerrades divulgatives, formació...

sala principal, un espai d'uns 100 m² destinat tant a la modificació de conducta com a la feina de socialització amb els cadells (*Puppy Saturdays*), tasques ambdues realitzades pel veterinari

mallorquí Enric Prats, tercera pota d'Etoverts. A la planta baixa hi ha també una sala consulta per a reunions amb les famílies i les mascotes, i al seu costat una sala polivalent, d'ús més intern. A la primera planta s'hi accedeix mitjançant unes llargues escales metàl·liques amb vistes a la sala principal, i hi trobam les dues consultes per a les primeres visites amb famílies (claus per orientar el diagnòstic), i la sala de formació per oferir diferents cursos, jornades de divulgació científica i xerrades per a familiars de mascotes. D'entre els cursos ofertats, ara interromputs, destaca el curs per a educadors canins Etoverts-Cawec, del que ja se n'han celebrat tres edicions.

Els serveis més habituals demandats a Etoverts són els problemes de conducta, l'educació per a cadells i cans adults i preparació per a l'adopció d'una mascota. També s'ofereix ajuda psicològica per a famílies en casos de tractament de la mascota (un ca agressiu, per exemple, pot desestructurar una famí-

lia), preparació per a l'embaràs a un nucli amb mascota i altres xerrades divulgatives amb clients sobre qüestions relacionades amb els seus animals. Etoverts ofereix, així mateix, un servei de teràpia assistida amb animals a càrrec d'un equip multidisciplinari que compta amb un equip de psicòlegs especialitzats i en el qual es dóna un servei terapèutic amb un animal (ca i cavall en el seu cas) com a recurs. Aquest tipus de teràpia es poden aplicar a casos d'autisme, Asperger, o a casos de discapacitat intel·lectual, déficit d'atenció, trastorns d'aprenentatge, entre d'altres, i es planifiquen de manera individualitzada amb cada pacient. És un servei també emprat per realitzar una feina emocional i funcional i, per exemple, ja es duen a

terme a alguna escoleta infantil o residència i tenen signat un acord amb un institut de Palma.

Com a centre de referència que és, una bona part de casos que tracta Etoverts arriba procedent de centres clínics de Mallorca, tot i que en els darrers mesos -reconeixen- s'ha produït un creixement exponencial provocat pel boca a boca. També s'ha donat a conèixer per la publicitat tradicional i per xarxes socials, tot i que els clínics pensen que aquest canal de difusió no es tradueix

en clientela. Etoverts es troba en una fase de creixement i els seus integrants no aturen. Així, actualment preparen dues iniciatives: una de promoció dels seus serveis en col·laboració amb els centres clínics de les Illes, i un segon, amb la creació d'una marca pròpia de productes per a mascotes amb el valor afegit del producte artesanal de proximitat i la compra justa. Tot per consolidar un projecte especialitzat en superar adversitats i que té molt de recorregut per endavant.

Adéu, Amanda... i moltes gràcies

Amanda Figuerola deixa el departament tècnic del Col·legi després de més d'una dècada de feina

Després de gairebé dotze anys d'intensa dedicació, Amanda Figuerola ha deixat el seu lloc de tècnica veterinària en el COVIB per encaminar-se cap a altres reptes professionals. Responsable tècnica de l'entitat col·legial des de 2009, aterrà per encarregar-se del projecte de zoonosis i, posteriorment, arrencant el sistema d'identificació equina de cavalls de cria i rent, del que en va ser responsable. Ha realitzat tasques d'assessorament a companys, de suport administratiu i ha supervisat i gestionat tota la feina que duu implícita l'àrea de formació que ofereix el Col·legi, entre altres tasques. El COVIB li desitja sort en aquesta nova etapa i ha iniciat ara un procés de selecció de personal per cobrir la vacant.

Qui escriu aquestes línies no pot deixar passar aquesta oportunitat per agrair la bona disposició i col·laboració que sempre ha trobat per part d'Amanda Figuerola a l'hora d'aclarir qualse-

vol dubte, per solucionar problemes o per atendre els mitjans de comunicació en qualsevol de les seves peticions. Gràcies, Amanda. Seguim en contacte!!!

BREUS

DETECTADO UN SEGUNDO FOCO DE COVID EN UNA GRANJA DE VISIONES DE GALICIA

El pasado 17 de marzo, la Consellería de Medio Rural de Galicia comunicó al Ministerio de Agricultura la detección de un nuevo foco de coronavirus covid-19 en una granja de visiones de Santiago de Compostela, una explotación en la que hay unos 6.554 animales (5.430 hembras reproductoras más 1.124 machos). Este caso se suma al detectado el pasado mes de enero, que obligó a sacrificar 3.100 visiones en una explotación del concello de A Baña.

ESPAÑA ES DECLARADA OFICIALMENTE INDEMNEN DE BRUCELOSIS OVINA Y CAPRINA

La UE ha declarado España libre de brucelosis ovina y caprina. La declaración llega tras 25 años de aplicación de campañas de saneamiento ganadero y la erradicación de la enfermedad en las

últimas provincias donde estaba presente: Almería, Granada, Málaga y Jaén. Para este año se espera también la erradicación de la brucelosis bovina ya que se prevé que pueda ser declarada también la última provincia de España pendiente, Cáceres, dónde se produjo el último caso en el 2018. Baleares fue declarada libre de brucelosis bovina en 2013.

LA EFSA DISEÑA UNA "ESTRATEGIA DE SALIDA" PARA LOS PAÍSES AFECTADOS POR LA PPA

La Autoridad Europea de Seguridad Alimentaria (EFSA) ha diseñado estrategias de vigilancia que ayudarán a los países afectados por la peste porcina africana (PPA) a determinar cuándo el virus ha dejado de circular entre sus poblaciones de jabalíes. La estrategia se divide en dos fases: un período de vigilancia rutinaria del jabalí (cribado) seguido de uno de vigilancia intensa (fase de confirmación).

Abogados
Economistas
Graduados Sociales
Asesoría Laboral y Tributaria

PROFESIONALIDAD, EXPERIENCIA Y COMPROMISO

BUFETE ANTONIO FONT

Colaborador del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears | La Rambla, 17 · 07003 Palma · www.bufeteantoniofont.com

Resumen del contenido del Real Decreto-Ley 2/2021, de 26 de enero, de refuerzo y consolidación de medidas sociales en defensa del empleo (B.O.E. de 27 de enero de 2021) con incidencia en el colectivo veterinario.

Prórroga hasta el 31 de mayo de 2021 de:

- los expedientes de regulación temporal de empleo (ERTE).
- la prestación por cese de actividad de los autónomos.

A. Prórroga de los ERTEs por fuerza mayor relacionada con la COVID-19, regulados en el artículo 22 del Real Decreto-ley 8/2020, hasta el 31 de mayo de 2021. Seguirán siendo aplicables los expedientes temporales de regulación de empleo de fuerza mayor por impedimentos a la actividad autorizados hasta su término conforme a la resolución estimatoria. **Los ERTE de fuerza mayor de limitación** al desarrollo normalizado de la actividad en base a lo previsto en el artículo 2.2 del Real Decreto-ley 30/2020, seguirán siendo aplicables hasta el 31 de mayo de 2021.

A.1. ERTEs por limitación prorrogados, exoneraciones aplicables: **A.1.a)** en los meses de febrero, marzo, abril y mayo de 2021, alcanzará el 100 %, 90 %, 85 % y 80 %, respectivamente, en empresas de menos de 50 personas trabajadoras.

A.1.b) en los meses de febrero, marzo, abril y mayo de 2021 alcanzará el 90 %, 80 %, 75 % y 70 %, respectivamente, en empresas de 50 o más personas trabajadoras.

A.2. ERTEs por impedimento prorrogados, exoneraciones aplicables:

Los mismos porcentajes señalados en el RDL 30/2020.

B. Nuevos ERTEs por limitación o impedimento.

B.1. Posibilidad de presentar nuevos ERTE por **limitaciones** o impedimentos, en idénticos términos a los fijados por el artículo 2 del Real Decreto-ley 30/2020.

B.2. Novedad: una vez que una empresa haya obtenido una resolución estimatoria en un ERTE de fuerza mayor por impedimento a la actividad se puede, sin necesidad de tramitar otro nuevo expediente, pasar a aplicar sin solución de continuidad las medidas correspondientes a la situación de limitaciones al desarrollo normalizado de la actividad, y viceversa.

C.- Prórroga de otros contenidos del RDL 30/2020.

Se prorrogan:

C.1. las especialidades aplicables a los expedientes vinculados a la COVID-19 pero basados en causas económicas, técnicas, organizativas o de producción.

C.2. los límites relacionados con el reparto de dividendos y la transparencia fiscal.

C.3. los límites referidos a las horas extraordinarias y las nuevas externalizaciones.

C.4. las limitaciones y previsiones establecidas en relación con las extinciones basadas en las causas que fundamentan los ERTE relacionados con la COVID-19.

C.5. la interrupción del cómputo de los contratos temporales.

D. Salvaguarda de Empleo.

Prevé la prórroga a la Salvaguarda de Empleo que vuelve a desplegar todo su contenido, lo que implica que las empresas, una vez cumplidos los periodos de 6 meses de salvaguarda de empleo que hubieran adquirido según lo previsto en las normas previas, se comprometen nuevamente al mantenimiento del empleo durante **otro nuevo periodo de 6 meses** de duración, cuyo cómputo se inicia una vez finalizados los anteriores en su integridad.

E. Protección de las personas trabajadoras.

Se prorrogan las medidas extraordinarias de protección de las personas trabajadoras:

E.1. Las medidas de **protección por desempleo** con la conservación del tipo del 70% aplicable a la base reguladora para el cálculo de la prestación.

E.2. La prestación extraordinaria para personas con contrato fijo discontinuo.

E.3. La cobertura de periodos de cotización de aquellas personas trabajadoras incluidas en expedientes de regulación temporal de empleo que no sean beneficiarias de prestaciones de desempleo

E.4. La compatibilidad de las prestaciones por desempleo con el trabajo a tiempo parcial.

F. Medidas de apoyo a los trabajadores autónomos.

Se prorrogan e introducen medidas de apoyo a los trabajadores autónomos:

F.1. La prestación extraordinaria por cese de actividad en favor de aquellos autónomos que se vean obligados a suspender totalmente sus actividades en virtud de la resolución que pueda adoptarse al respecto.

F.2. La posibilidad de acceder a una prestación extraordinaria de cese de actividad a aquellos trabajadores autónomos que no siendo afectados por el cierre de su actividad ven reducido sus ingresos.

F.3. La prestación de cese de actividad compatible con el trabajo por cuenta propia.

F.4. La prestación extraordinaria de cese de actividad para los trabajadores de temporada que desarrollen su actividad al menos durante tres meses en la primera mitad del año.

Si es de su interés, podrán encontrar más desarrollado el análisis del contenido de la norma en nuestra Web:

www.bufeteantoniofont.com

PRESENTAT PER MEMVET - CENTRE DE REFERÈNCIA VETERINÀRIA
Jordi López Àlvarez, LltVet PhD DipECVIM-CA (Cardiologia) MRCVS

Implantació de marcapassos monocameral en un ca pel tractament de bloqueig atrioventricular de tercer grau simptomàtic.

cas clínic. resolució

El 26 de març de 2020 es refereix un ca de raça *Shih Tzu* de 8 anys d'edat per debilitat amb episodis sincopals freqüents, pal·lidesa de mucoses i bradicàrdia. A l'electrocardiograma es confirma la presència d'un bloqueig atrioventricular (AV) de tercer grau (Figura 1). Proves complementàries inclouen analítica general, radiografies de tòrax i ecocardiografia, amb resultats dintre del rang de normalitat. La troponina cardíaca I també està dintre del rang de referència, pel que no se sospita de miocarditis a l'origen de l'arítmia. Per tant, el diagnòstic més probable és la degeneració fibrosa idiopàtica del node AV.

El ritme d'escapada ventricular es molt regular, pel que se sospita que el risc de mort sobtada és moderat a baix. De totes formes, el pacient és molt simptomàtic, amb episodis sincopals diaris que no el deixen gaudir d'una qualitat de vida adequada, pel que es recomana la implantació d'un marcapassos.

Es procedeix a la implantació d'un marcapassos transvenós monocameral sense

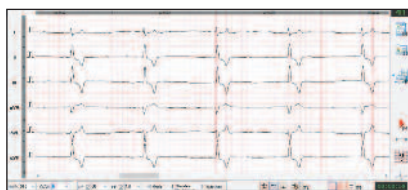
incidències. Per evitar riscos anestèsics derivats de parades del ritme ventricular, es col·loca un marcapassos temporal extern abans d'induir l'anestèsia, i just a la inducció es comprova que aconseguix capturar el cor a 70 batecs per minut sense problemes. De totes formes, com que el ritme d'escapada ventricular durant la intervenció es manté estable a 30 bpm, mantenint la pressió sistèmica estable, pel que no s'usa el marcapassos temporal en tota la intervenció. Es prepara asèpticament el coll dret des del cantell caudal de la mandíbula fins a l'escàpula. Es dissectiona la vena jugular dreta per on s'avança l'electrode cap al cor. En trobar-se a l'alçada de l'àpex del septe interventricular del ventricle dret, es comproven els llinars d'estimulació i la impedància. Com aquests són adequats es considera que la posició d'implantació és la correcta i es fixa activament al miocardi. La part cranial de l'electrode es tunelitza cap a una segona incisió dorsal al coll on es crea una butxaca subcutània on s'installa la bateria connectada a l'electrode (Figura 2). Es

tanquen ambdues ferides amb sutura discontinua en creu amb poligliconat 3/0.

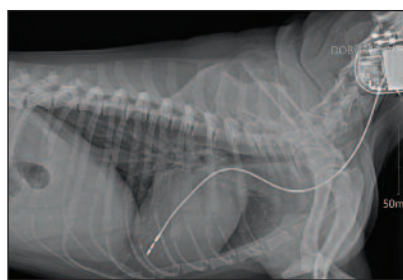
Es dona alta amb cefalexina cada 12 hores durant 1 setmana i meloxicam un pic al dia durant 3 dies. Es recomana anar al seu veterinari a treure punts en 10-15 dies i, mentrestant, que es mantengui l'embenat del coll semi-compressiu per evitar la formació de seromes. Recomano revisió de la funció del marcapassos a Memvet en 1 mes, sempre i quan la situació d'alarma nacional degut al COVID-19 ho permeti. En aquesta revisió cal apujar lleugerament l'energia de descàrrega, ja que el llinar d'estimulació ha incrementat un poc amb la cicatrització post-quirúrgica (fibrosis al voltant de l'electrode) causant pèrdua de captura intermitent i simptomàtica, però sinó la funció i estabilitat del sistema són òptims, pel que en apujar l'energia d'estimulació la captura és constant (Figures 3 i 4).

En subseqüents revisions el sistema segueix funcionant correctament i el ca és completament asimptomàtic i ha recuperat una molt bona qualitat de vida.

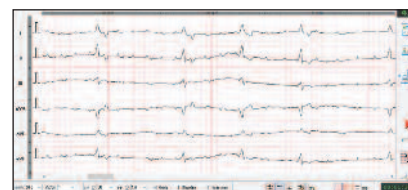
FIGURES

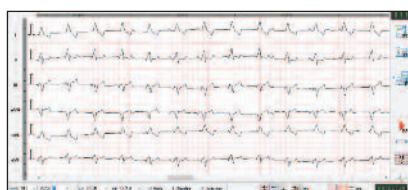
Figura 1: Electrocardiograma de sis derivacions a 50mm/seg i 2mV/cm obtingut a la primera presentació del cas. Aquest ECG mostra les característiques típiques d'un bloqueig atrioventricular complet, amb un ritme atrial (ones P) molt més alt que el ritme d'escapada ventricular (complexes QRS).

Figura 2: Radiografia de tòrax lateral dreta obtinguda just en el període de recuperació anestètic després de la implantació del marcapassos. Cal destacar que la bateria queda a nivell subcutani en el coll mentre que l'electrode avança per la vena jugular externa dreta fins al septe interventricular a nivell apical del ventricle dret.

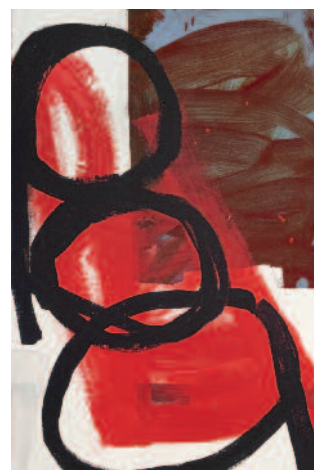

Figura 3: Electrocardiograma de sis derivacions a 50mm/seg i 2mV/cm obtingut a la primera revisió al mes de la intervenció. Aquesta revisió mostra que hi ha pèrdua de captura elèctrica per augment del llinar d'estimulació elèctric. La línia de base mostra ones P a un ritme constant i pics elèctrics de morfologia més punxeguda corresponent a l'estímul elèctric, algunes vegades seguit de complexos QRS corresponent a la captura elèctrica dels ventricles, i d'altres sense QRS, corresponent a la manca de captura degut a la pujada del llinar d'estimulació.

Figura 4: Electrocardiograma de sis derivacions a 50mm/seg i 2mV/cm obtingut a la primera revisió després d'apujar l'energia d'estimulació per sobre del llinar mínim d'estimulació per tal d'aconseguir captura en cada estimulació elèctrica, demostrat per la presència de pics elèctrics de morfologia més punxeguda corresponent a l'estímul elèctric davant de cada complexos QRS. Durant

les proves de funció s'apuja la freqüència basal per facilitar la interrogació, però aquesta es torna a programar a 70 bpm en acabar les probes.

Toni Barrero exposa en el Col·legi

L'artista sollerí Toni Barrero (1970) ha cedit al Col·legi tres de les seves pintures perquè romanguin exposades a l'entrada de la seu. Segons la seva biografia, Barrero beu de l'Expressionisme Abstracte nord-americà per compondre les seves creacions abstractes, amb un format "més europeu". "Els seus colors són clarament mediterranis, la seva visió està fortament

influïda pel seu entorn, el poble de Sóller que és cromàticament exuberant amb una lluminositat i una vibració del sud", escriu sobre ell Mateu Bauzá. L'artista ha participat en nombroses exposicions individuals i col·lectives des de l'any 2000, i el 2006 rebé el Premi a l'artista revelació de la Fira d'Art Contemporani ArteSevilla.

ART AL COVIB

COL·LEGIATS

ALTES

1249 - Matilde Tessa Christensen

Des de l'1 de desembre de 2020

1250 - Maria Nebreda Martínez

Des de l'1 de desembre de 2020

1251 - Antoni Manuel Vives Humbert

Des de l'1 de gener de 2021

1252 - Marina Pont Brunet

Des de l'1 de gener de 2021

1253 - María Josefina Rodríguez Amaya

Des de l'1 de gener de 2021

1254 - Olga Ramos Caro

Des de l'1 de febrer de 2021

1255 - Maria Riquelme Galmés

Des de l'1 de febrer de 2021

1256 - M^a del Mar Sanz Oliver

Des de l'1 de febrer de 2021

1257 - Ricardo De Sousa

Des de l'1 de març de 2021

1258 - Patricia Hidalgo Losada

Des de l'1 de març de 2021

BAIXES

732 - Xabier Egurrola Hormaetxea

Des del 31 de desembre de 2020

1227 - Eduardo García Sánchez

Des del 23 de febrer de 2021

767 - Mª Dolores Queijo Mínguez

Des del 16 de març de 2021

227 - Francisco Mir Ramonell (jubilat)

Des de l'1 de gener de 2021

CENTRES VETERINARIS

ALTES

Veterinaritx

Passeig República Argentina,

10 baixos - Felanitx

Titular: **Antoni Llaneras Artigues**

¿Conoce las *ventajas* del Seguro de Automóvil de A.M.A.?

Ventajas en nuestros talleres preferentes

Recogida y entrega gratuita, limpieza exterior, prioridad en la reparación, 50% dto. sobre el precio de la franquicia, vehículo de cortesía según disponibilidad...

Reparación y sustitución de lunas

En nuestra red de talleres colaboradores de lunas a través del 912 74 86 95 o del click to call de nuestra página web.

Servicios gratuitos de ITV y Gestoría

Inspección audiovisual y manual previa, gestión de cita con la ITV y servicio de chófer para pasar la inspección. Servicio gratuito e ilimitado de trámites administrativos relativos a la documentación del conductor principal.

Tasas e impuestos oficiales no incluidos.

Servicio Manitas Auto

Pequeñas operaciones en el vehículo asegurado y en las que no sea necesario acudir al taller, como sustitución de consumibles, configuración de dispositivos electrónicos, instalación de accesorios, etc.

1 servicio de hasta 2 horas gratis al año.

Y ahora le ofrecemos asesoramiento personalizado para planificar la forma de pago de su seguro.

A.M.A. PALMA DE MALLORCA Barón de Pinopar, 10 Tel. 971 71 49 82 pmallorca@amaseguros.com

LA MUTUA DE LOS PROFESIONALES SANITARIOS

www.amaseguros.com

971 71 49 82 / 902 30 30 10

Síguenos en

y en nuestra APP

A.M.A.
agrupación mutual
aseguradora

